

306 300

ה ע ת ק

מכתב מאת פר. נ. וילנסקי

אל פר. פ. שרתוק

קהיר, 16.1.38

בפגשתי עם ד"ר שהבנדר. הוא אמר לי שהצהרתו האחרונה של ד.ב.ג. פירושה סירוב הסוכנות לקבל את הצעתו כבסיס לפתיח עם הערבים. הוא מצטער על זה מאוד ורואה בסירוב זה נצחון "הקיצוניים" בציונות. ברם, הוא מקוה שהאמרת המצב בא"י אשר תבוא בעקב הטרוריות והמשבר הכלכלי תכריח את הציונים לשנות סוף-סוף את דעתם, והוא בשוח שהימתונים כד"ר פגנס או סמואל יגיעו בקרוב "לשלשון" במחנה הציוני. האנטישמיות המתגברת בכל העולם תמלא, לפי דעתך, תפקיד חשוב בשינוי הפוליטיקה הציונית בכיוון התקרבות אל הערבים על בסיס של פיעוט לאומי בא"י. אנגליה מתחילה לתבין שליהודים בתור עם אין כל כוח ממשי ומוטב לה לכן להתפשר עם הערבים. חולשת היהודים כלפי התקפת היטלר פיזרה את החששות שהיו לאנגליה בנוגע ללחץ יהודי אמריקה במקרה של פתרון "ערבי" לשאלת א"י. את תכנית פילבי, שאת פרטיה הביאה העתונות הערבית בא"י ובמצרים, הוא דוחה בהחלט, כי פירושה הוא, לפי דעתו, נצחון יהודי מלא אחרי שנים אחדות של עבודה משותפת.

הרגשתי שהוא פתרגז מאוד מכשלון תכניתו, כי הצלחתה היתה נותנת לו פרטיז'ה גדולה בכל העולם הערבי והיתה עוזרת לו במלחמתו הפנימית נגד ג'מיל פרדם בנוגע לסוריה. הוא אמר שהמשבר הפוליטי בצרפת מסכן את הרשימיקציה של החוזה הסורי. הוא סבור שכמשלה רדיקלית שהורה או עם רוב רדיקלי פירושו סוף החוזה. שוטן ביטל כבר חלק גדול מהויתורים שנעשו לסוריה ע"י בלום וברור לו שסארו אם הוא יכונן את המיניסטריון או יתמנה למיניסטר הפושבות יקבור לגמרי את כל התכנית. הרוח האימפריאליסטית מתגברת, לפי דעתו, בצרפת והמשה הראשי ידרוש פוליטיקה של יד חזקה גם באפריקה הצפונית וגם בסוריה. הוא פסימי בנוגע לתוצאות מלחמת לאומית חדשה נגד הצרפתים בסוריה, במקרה שבמקום דה-מרשל ישלחו לבירות גנרל קיצוני. הטילוג הפנימי במחנה הסורי הולך, לדעתו, ומתגבר מיום ליום ואין לו תקוה שהסכנה החיצונית תצליח לאחד את היריבים הסורים. הוא מאשים, כמובן, את יריבו ג'מיל פרדם בכשלון הלאומיות הסורית.